

**AFGØRELSE FRA
ANKENÆVNET FOR BUS, TOG OG METRO****Journalnummer:** 2013-0059**Klageren:** XX på vegne af YY
6950 Ringkøbing**Indklagede:** Midttrafik
29 94 31 76**Klagen vedrører:** Kontrolafgift på 750 kr. for manglende forevisning af helt skolekort.
Kontrolafgift udstedt til mindreårig uden information til forældre.**Ankenævnets
sammensætning:** Nævnshoved, landsdommer Tine Vuust
Bjarne Lindberg Bak
Ingrid Dissing
Lise Bjørg Pedersen
Torben Steenberg**SAGSFREMSTILLING:****Klageren reklameret til indklagede:** Den 11. marts 2013.**Klagegebyr modtaget i ankenævnet:** Den 15. marts 2013.**Sagens omstændigheder:** Klagerens datter på 10 år rejste den 8. februar 2013 med buslinje 580 i Ringkøbing J. Kl. 07:10 i zone 450 var der kontrol af datterens rejsehjemmel.

I Ringkøbing Amt har elever, der er befordringsberettigede, gratis skolekort. Ifølge klageren kunne datteren kun forevise værdiindlæg fra sit skolekort – som er delen uden billede, men hvorpå zonerne er noteret. Datteren blev pålagt en kontrolafgift på 750 kr. På kontrolafgiften er der krydset af i feltet "ingen billet".

Klageren blev først opmærksom på kontrolafgiften til datteren, da hun modtog en rykkerskrivelse dateret den 5. marts 2013 fra Midttrafik. Den 11. marts 2013 anmodede hun Midttrafik om nedsettelse af kontrolafgiften fra 750 kr. til 100 kr., hvilket svarer til det administrationsgebyr, der skal betales ved glemt periode- eller skolekort.

Den 14. marts 2013 afviste Midttrafik klagerens anmodning med følgende begrundelse:"

Vi har undersøgt sagen i forbindelse med udstedt kontrolafgift k133776

Midttrafik fastholder kontrolafgiften ud fra følgende:

Billetkontrolløren har noteret "Ingen billet" som årsag til udstedt kontrolafgift.

Billetkontrolløren skal udstede en kontrolafgift til kunder der ikke kan fremvise gyldig billet/kort. På bagsiden af kontrolafgiften er der en vejledning i, hvordan man skal forholde sig, hvis der bliver udstedt en kontrolafgift på grund af et glemt abonnementskort/skolekort. En kontrolafgift kan nedskrives til kr. 100. hvis gyldigt kort og kontrolafgift fremvises indenfor en tidsfrist på 14 dage.

Desværre er 14 dages fristen overskredet (sidste frist var den 22. februar 2013), hvorfor kontrolafgiften på kr. 750,00 ikke kan nedsættes

..

PARTERNES KRAV OG BEGRUNDELSER:

Klageren: Ønsker kontrolafgiften annulleret og har til støtte herfor gjort gældende,

at hendes datter på 10 år blev kontrolleret af Midttrafik. Datteren havde kun den ene del af buskortet med, altså den del, hvor der ikke er billede på, men hun var så nervøs/bange, at hun ikke fik vist/fundet denne,

at når Midttrafik er bekendt med, at alle skolebørn i Ringkøbing-Skjern kommune har ret til et gratis buskort, er det forkert, at datteren skal betale det fulde beløb på 750 kr.,

at Midttrafik hurtig kan sætte børn i gæld, som ikke engang er myndige. Datteren har jo ingen indkomst, så hvordan skal hun kunne betale denne?

at Midttrafik burde have kontaktet klageren, da det skete. Klageren fandt først ud af det, da hun modtog rykkerskrivelsen,

at Midttrafik skriver: at på bagsiden af kontrolafgiften tydeligt står skrevet, at der er en frist på 14 dage til at indsende gyldigt buskort, og at denne var udløbet den 22. februar 2013, men de har jo tydeligvis ikke læst hendes klage, da de så ville vide, at hun ikke på noget tidspunkt har set denne kontrolafgift, og at hun først da rykkerskrivelsen kom, blev bevidst om denne hændelse og kontaktede Midttrafik, samt

at hendes datter kun er 10 år. Hvordan skal hun kunne bruge deres vejledning på bagsiden af en kontrolafgift til noget, når hun på ingen måde har mulighed for at forstå, hvad der står? Klageren ville have kunnet forstå det, men hun modtog ikke noget, ikke engang en opringning. Datteren oplyste kontrolløren om klagerens telefonnummer.

Indklagede: Fastholder kravet om betaling af kontrolafgiften og har til støtte herfor gjort gældende,

at billetkontrolløren har haft klagen til udtalelse og har oplyst følgende:

"Kunden fremviste værdislæggeren, men havde ikke den anden halvdel (billede). Af samme årsag blev der udstedt en kontrolafgift. Kunden virkede ikke nervøs og hun blev gjort opmærksom på, at hun skulle vise kontrolafgiften til sine forældre når hun kom hjem fra skole,"

at det er korrekt, at skolebørn i Ringkøbing-Skjern Kommune har ret til et skolekort (periodekort), men det er ikke alle skoleelever der benytter sig af denne mulighed,

at kontrolløren er forsynet med et særligt legitimationskort. Kunder, der ikke på forlangende af kontrolløren viser gyldig billet eller kort, afkræves en kontrolafgift på 750 kr.,

at kunder, der ved billetkontrol har glemt deres gyldige periodekort, uddannelseskort, skolekort eller HyperCard, kan få afgiften nedsat. Det kræver dog, at de nævnte kort er gyldigt kvitteret med en dato, der ligger forud for dato for udstedelsen af kontrolafgiften. Det er en yderligere betingelse, at det gyldige kort sammen med indbetalingskortet fremvises eller fremsendes til Midttrafik (eller Midttrafik Kundecenter, Aarhus Rutebilstation) inden 14 dage efter billetkontrolløren. Personalet vil herefter afgøre, om man kan få eftergivet kontrolafgiften. Hvis kontrolafgiften eftergives, skal der i stedet betales et administrationsgebyr på 100 kr.,

at når Midttrafiks billetkontroladministration modtager en kontrolafgift (der er udstedt udenfor Aarhus), hvor billetkontrolløren har noteret "glemt kort" som årsag til kontrolafgift, sender Midttrafik et brev med nedenstående tekst.

"Vedr. kontrolafgift nr. KXXXXXX/080213."

I forbindelse med en Billetkontrol, har du modtaget en kontrolafgift, da du ikke var i besiddelse af gyldig rejsehjemmel.

Glemt kort:

Du har oplyst, at du havde glemt dit periode-/skolekort.

For passagerer, der ved billetkontrol har glemt sit periode-/skolekort, betales et administrationsgebyr på kr. 100,00.

*Det er en betingelse, at der inden 14 dage fra kontrolafgiftens udstedelsesdato, **sendes** en kopi af det gyldige periode-/skolekort (købt før udstedelse af kontrolafgiften) i **underskrevet** stand hertil.*

Samtidig skal der indbetales kr. 100,00 via det udleverede indbetalingskort (også inden 14 dage).

Fremvisning af kort og betaling kan også ske hos

Århus Rutebilstation, Fredensgade 45, 8000 Århus C, åbningstid, alle dage kl. 7.00-22.00.

Midttrafik gør opmærksom på, at såfremt ovenstående ikke overholdes, skal der betales en kontrolafgift på kr. 750,00.

Al henvendelse vedr. ovennævnte skal ske til Midttrafik, Søren Nymarks Vej 3, 8270 Højbjerg, afdelingen for Billetkontrol, i kontortiden mandag – torsdag kl. 9.00 – 15.00 og fredag kl. 9.00 – 13.00."

SEKRETARIATETS BEMÆRKNINGER:

Nedenfor gengives relevante lovbestemmelser og dom vedrørende mindreårige:

Fra Skats vejledning omhandlende mindreårige og gældsforpligtelser:

“Umyndige kan ikke påtage sig gældsforpligtelser, f.eks. i form af lån eller kreditkøb. Derimod er der intet til hinder for, at umyndige kan pådrage sig gældsforpligtelser. Umyndige er således underlagt et almindeligt erstatningsansvar for deres skadegørende handlinger eller undladelser og kan derfor hæfte for et erstatningskrav. Umyndige over den kriminelle lavalder (►14 ◀år) kan endvidere pådrage sig strafansvar, der kan udmøntes i en bødestraf, som den umyndige hæfter for. I retspraksis er det endvidere fastslået, at unge under 18 år hæfter for bl.a. kontrolafgifter i S-tog og busser, jf. Vestre Landsrets dom af 6. juni 1984 i ankesag B 3120/1983, hvorved en 17-årig blev tilpligtet at betale kontrolafgift.”

“Siden ikrafttrædelsen den 1. juli 2009 af lov nr. 363 af 13. maj 2009 om hæftelse for børns erstatningsansvar hæfter enhver med forældremyndighed over et hjemmeboende barn solidarisk med barnet for skader, som barnet efter den almindelige culperegulering har pådraget sig et erstatningsansvar for efter lovens ikrafttræden. Hæftelsen for indehaveren af forældremyndigheden er dog beløbsmæssigt begrænset til 7.500 kr. for hver skadegørende handling eller undladelse.

Efter retspraksis kan erstatningsansvar ikke pålægges børn på under ca. 4 år.

Barnets erstatningsansvar kan som følge af erstatningsansvarslovens § 19, stk. 1, bortfalde, hvis den forvoldte skade er dækket af en tingsforsikring eller driftstabsforsikring, og der ikke foreligger forsæt eller grov uagtsomhed hos barnet. I så fald bortfalder også hæftelsen for forældremyndighedsindehaveren.

Loven berører ikke forældremyndighedsindehaverens eventuelle selvstændige erstatningsansvar efter anden lovgivning eller culpereguleringen. Eksempelvis kan forældre pådrage sig et selvstændigt erstatningsansvar, hvis deres tilsynssvigt ligger bag en skade forvoldt af deres barn.”

Fra fogedretskendelsen FS 140/2001, omhandlende kontrolafgift pålagt mindreårige:

I medfør af § 6 i lov nr. 492 af 16. juni 1995 er HT tillagt ret til at fastsætte kontrolafgift for passagerer, der ikke foreviser gyldig billet eller kort i S-togene. Rekvirenten har således haft hjemmel til at pålægge kontrolafgift.

██████████ principale påstand om, at en kontrolafgift ikke kan pålægges mindreårige finder ingen støtte i reglerne om umyndighed og værgemål.

I medfør af værgemålslovens § 44 kan en mindreårig, umyndig ikke på egen hånd indgå aftaler, uden efterfølgende godkendelse af værger. I et tilfælde som det foreliggende foreligger der imidlertid ingen aftale mellem ██████████ og S-togsdivisionen og bestemmelsen er derfor ikke anvendelig.

En mindreårig er som andre (voksne) personer forpligtet til at følge love og bestemmelser samt de forpligtelser som hviler på et offentligretligt grundlag og er som udgangspunkt tillige erstatningspligtig efter samme regler som andre personer. Det er kun i en situation, hvor et barn ikke kan siges at have handlet anderledes, end et normalt barn i samme alder ville have handlet i en tilsvarende situation, eller hvor der i øvrigt foreligger tungtvejende undskyldende omstændigheder, at ansvaret kan frafaldes. Dette ses ikke at være tilfældet i nærværende sag, hvor ██████████ beviseligt har kørt med toget uden gyldig billet og hvor der ikke er påberåbt tungtvejende argumenter for en lempelse af ansvaret.

Det faktum, at der i januar måned 2001 er indført nye takster for kontrolbøder for personer under 16 år findes ikke at kunne begrunde en nedsættelse af kontrolbøden i nærværende sag. ██████████ foretog rejsen 20. december 1996, det vil sige for over 4 år siden og afgiften var allerede i januar 1997 forfalden til betaling. At sagens behandling har været i så lang tid kan således ikke begrunde en nedsættelse.

Fogedretten lægger ved afgørelsen til grund, at ██████████ har foretaget den angivne rejse uden gyldig billet, hvorved han med rette er blevet pålagt en kontrolafgift med 500,- kr, hvorfor

ANKENÆVNETS BEMÆRKNINGER:

Retsgrundlaget:

Det følger af bekendtgørelse af lov om trafikselskaber § 29, stk. 1, at trafikselskabet kan fastsætte kontrolafgift og ekspeditionsgebyr for passagerer, der ikke foreviser gyldig rejsehjemmel (billet eller kort).

Af Midttrafiks rejseregler fremgår følgende: "

Skolekort (folkeskoleelever m.fl.)

Kommuner og private skoler kan bestille skolekort til elever, som har ret til befordring efter Undervisningsministeriets regler.

Et skolekort består af et etui, stamkort med fastsiddende foto og et værdiindlæg. Skolekortet er personligt og må ikke bruges af andre end den, det er udstedt til. Kortet skal vises åbent.

Skolekort har samme gyldighed som periodekort, bortset fra følgende undtagelser:

at det ikke er gyldigt i weekender (fra fredag kl. 18), på helligdage og i sommerferien.

at det ikke kan benyttes i natbusser
at der kun medbringes et barn fra 0 til 11 år inkl. på et skolekort.

Billetkontrol

Kontrolløren er forsynet med et særligt legitimationskort.

Kunder, der ikke på forlangende af kontrollører viser gyldig billet eller kort, afkræves en kontrolafgift på 750 kr.

Betales kontrolafgiften ikke kontant ved afkrævningen, har kunden pligt til straks at opgive navn og adresse og vise legitimation.

Kontrolafgiften kan inddrives ved udpantning eller tvangsinddrivelse ved SKAT mht. lønindeholdelse.

Kontrollørens afgørelse er gældende. Eventuel klage skal gives til Midttrafik hhv. DSB eller Arriva.

Kunder, der ved billetkontrol har glemt deres gyldige periodekort, uddannelseskort, skolekort eller Hyper-Card, kan få afgiften nedsat.

Det kræver dog, at de nævnte kort er gyldigt kvitteret med en dato, der ligger forud for dato for udstedelsen af kontrolafgiften.

Det er en yderligere betingelse, at det gyldige kort sammen med indbetalingskortet fremvises eller fremsendes til Midttrafik (eller Midttrafik Kundecenter, Aarhus Rutebilstation) inden 14 dage efter billetkontrollen. Personalet vil herefter afgøre, om man kan få eftergivet kontrolafgiften. Hvis kontrolafgiften eftergives, skal der i stedet betales et administrationsgebyr på 100 kr."

På bagsiden af den kontrolafgift, som passageren får udleveret står bl.a.:

"Glemte kort:

For passagerer, der ved billetkontrol har glemt sit periodekort, betales et administrationsgebyr på kr. 100,-. Det er en betingelse, at det gyldige periodekort (købt før udstedelse af kontrolafgiften) sammen med indbetalingskortet personligt fremvises hos Midttrafik Kundecenter, Aarhus Rutebilstation eller Midttrafik inden 14 dage efter billetkontrollen, og at der samtidig bliver afgivet en underskriftsprøve. Vi gør opmærksom på, at såfremt periodekortet ikke er fremvist inden de 14 dage, skal der betales en kontrolafgift på kr. 750,-. Derefter følges proceduren for opkrævning af kontrolafgifter."

Den konkrete sag:

Kontrolafgiften:

I § 29, stk. 1, i bekendtgørelse af lov om trafikkselskaber er der hjemmel til, at trafikkselskabet kan fastsætte kontrolafgift til passagerer, der ikke foreviser gyldig rejsehjemmel. Ifølge Midttrafiks rejseregler kan kunder, der ikke på forlangende af kontrollører viser gyldig billet eller kort, afkræves en kontrolafgift på 750 kr.

Kontrolafgiften på 750 kr. er herefter i selve kontrolsituationen pålagt med rette, idet klagerens datter ikke foreviste sit skolekort.

Det følger af Midttrafiks rejseregler, at der er mulighed for ved glemt skolekort at få annulleret kontrolafgiften og i stedet betale et administrationsgebyr på 100 kr.

I den konkrete sag er der på kontrolafgiften noteret "ingen billet", men i svaret til ankenævnet den 18. marts 2013 bekræfter Midttrafik, at datteren foreviste værdiindlægget fra sit skolekort.

Herefter finder ankenævnet, at kontrolløren i den konkrete situation, hvor der var tale om en 10-årig pige, som foreviste den ene del af sit skolekort, samt den omstændighed, at befordringsberettede skolebørn i Ringkøbing har gratis skolekort, af egen drift burde have noteret "glemt kort" på kontrolafgiften. Herefter ville der som oplyst af Midttrafik være blevet sendt et brev til klageren/klagerens datter om, at en underskrevet kopi af kortet inden 14 dage efter kontrollen kunne indsendes til Midttrafik, hvorefter kontrolafgiften ville blive annulleret mod et ekspeditionsgebyr.

Som følge af det anførte, finder ankenævnet, at Midttrafik skal frafalde kontrolafgiften, mod at klageren i stedet betaler 100 kr. i ekspeditionsgebyr.

Udstedelse af kontrolafgifter til mindreårige/underretning.

Ankenævnet har i en tidligere sag 2010-0184 afgjort, hvorvidt mindreårige kan pålægges en kontrolafgift, og hvorvidt der stilles krav til trafikskaberne om information af forældre/værge;

Efter ankenævnets praksis, der har støtte i retspraksis, kan mindreårige pålægges en kontrolafgift i medfør af lov om trafikskaber.

Der ses ikke i lovgivningen at være en udtrykkelig pligt til underretning af forældremyndighedsindehaveren/værgen ved opkrævning af rykkergebyr for mindreåriges ubetalte gæld, hvorfor ankenævnet ikke har grundlag for at pålægge trafikskaber en sådan pligt.

Forældre/værgen har omsorgsansvaret for den unge indtil det fyldte 18. år. Ankenævnet henstiller på den baggrund til, at trafikskabet, så vidt det er muligt, underretter værgen om en pålagt kontrolafgift. Ankenævnet finder ikke, at Persondatalovens bestemmelser er til hinder for at videregive oplysning til værgen om den mindreåriges kontrolafgift.

Ankenævnet træffer herefter følgende

AFGØRELSE:

Midttrafik skal frafalde kravet om klagerens datters betaling af kontrolafgiften på 750 kr. mod et ekspeditionsgebyr på 100 kr.

Midttrafik skal endvidere i medfør af lov om forbrugerklager § 17, stk. 3 som tilsluttet selskab i sagsomkostninger til Ankenævnet for Bus, Tog og Metro betale 10.000 kr. inkl. moms, jf. vedtægterne § 18, stk. 2, jf. bilag A og § 9 i bekendtgørelse om omkostninger ved godkendte private klagenævn.

Beløbet skal betales inden 30 dage efter, at indklagede har modtaget ankenævnets opkrævning. Hvis indklagede ikke vil anse sig for bundet af afgørelsen, skal dette meddeles ankenævnets sekretariat skriftligt inden 30 dage efter afgørelsens dato. Indklagedes navn vil herefter blive offentliggjort på en liste på ankenævnets hjemmeside, med mindre indklagede har anlagt sag ved domstolene om de forhold, som klagen har omfattet.

Da klageren har fået medhold i klagen, tilbagebetales klagegebyret, jf. vedtægterne § 26, stk. 4, modsætningsvist.

Hver af parterne kan anlægge sag ved domstolene om de forhold, som klagen har vedrørt. Klageren henvises til at søge yderligere oplysning om eventuel bistand i forbindelse med sagsanlæg på www.domstol.dk, www.advokatsamfundet.dk og /eller eget forsikrings-selskab om eventuel forsikringsretshjælp.

På ankenævnets vegne, den 27. juni 2013.

Tine Vuust
Nævningsformand